

Posamezna številka stane 2 kroni.

Naročnina listu: Celo leto 35 din., pol leta 18 din., četrt leta 9 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 65 din. Inserati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Telefon interurban šte. 113.

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

12. šte. v.

Maribor, dne 30. januarja 1922.

Letnik XIV.

Iz Avstrije.

Ze teče drugo leto, odkar smo slovenski Korošci zopet v Avstriji. Gotovo vas še zanima, kako se nam kaj godi. Narodnostnih zadev se ne mislim dotikati. Kdor bere „Koroškega Slovenca“, najde tam zadosti.

Odkar je lansko jesen avstrijska krona začela tako padati, da je dinar poskočil od 20 na čez 100 a. kron, se je tudi gospodarsko življenje v Avstriji začelo zelo spreminjati. Kar je bila pred vojno 1 K je danes 1000 K. Kdor je pred vojno štedil, in denar hranil v hranilnici, je skoro ob vse. Maji bankovci že nič ne pomenijo. V kratkem dobimo bankovce po 50.000 K.

Vsled padca krome se je zadnje mesece vse silno podražilo. Eno jajce se je prodajalo že čez 100 K, 1 liter mleka 150 K. Do zdaj je še država do plačevala pri živilih. Zdaj tudi to neha. Samo najrevnejšim bo skozi tri mesece še izplačevala nekaj podpore, pa vsak mesec manj. Ržena moka je zdaj po 200 K, sladkor (kristal) en kg 600 K.

Tisti, ki malo ali nič ne zaslužijo in nimajo kaj prodati, gledajo s strahom v bodočnost.

Pošta in železnica se podražita vsak drugi mesec. Od 1. februarja dalje bo železnica zopet za 200% dražja. V zadnjem času so tudi prav resne začeli z nakladanjem in iztirjevanjem velikih davkov. Država se hoče rešiti in skuša zvišati dohodke in znižati stroške.

Nekateri, ki so ob glasovanju prodati svoj glas, že obujajo hudo kesanje. Kako nezreli so bili mnogi glasovalci, priča dejstvo, da še zvečer pred glasovanjem in celo na dan glasovanja niso vedeli, kako naj glasujejo. Kakor kmet, ki se ne more odločiti, ali naj žene vole na sejem ali ne. Zveneče fraze in „šlagerji“ ter podkupovanje je našlo pri večini narodovitejša tla. In ker so nas v teh rečeh Nemoi prekosili, so dobili igro.

Država stoji slabo. Zdaj je segla po samopomoči in se skuša rešiti, dokler ne pridejo že tolikokrat obljubljeni krediti. A prebivalstvu do zdaj še ni bilo hudega. S silnim iadikovanjem kako jim gre slabo, so znali Avstrijci vzbuditi sočutje po celim svetu in razne tuje države pomagajo z raznimi podpornimi akcijami. Čez poletje sprejemajo avstrijske otroke na počitnice (Svica, Nizozemska, Danska, Italija), in ameriška dobrodelnostna akcija skrbi, da skoro v vseh večjih krajih otroci opoldne dobivajo zastoj kosilo. In to ne samo najrevnejši, ampak celo otroci srednjih in imovitejših slojev.

Industrija se je povzdignila in ima dosti dela. Tovarnar in delavec zaslužita dobro. Vsled slabe valute Avstrija svoje izdelke lahko izvaža v druge države. Dela je dosti in vse beži v tovarne. Celo vojaški dezertarji iz Jugoslavije dobijo delo. Vedno novi prihajajo. Nemci so jih vsele, kakor se veseli človek, če vidi izdajstvo pri svojem nasprotniku. In da bi ti dezertarji olepšali svoj beg in se prikupili svojim gostiteljem, silno zabavljajo čez razmere v jugoslovanski vojski in v jugoslovanski sploh. Največ jih gre na Gornje Štajersko.

Bo že marsikaj res, a narod, ki hoče svojo narodno državo mora tej državi tudi dati, kar potrebuje. In naj so razmere kakršnekoli, v vojaškem begunstvu gotovo tiči velika strahopetnost, nezavednost in nezrelost. Tudi tukaj teh dezertarjev ne spoštujejo, a sprejemajo jih, ker so pač iz države, ki ji želijo več hudega, kakor do brega —

Kmet do sedaj ni stal slabo. Res je drago kupovati, a je tudi drago prodajati, in da si prihrani izdatke, mnogo reči sam izdeluje, kar je prej kupoval. Kdor služi, ali kdor ima kaj prodati, ima dovolj denarja. In četudi je lenar malo vreden, če ga je mnogo, se zanj tudi lahko nekaj kupi. Ljudje vidijo, kako nadejnost denarja, a

nihče se radi tega ne razburja. Ključ temu tisti, ki ima denar naložen v hranilnici, ki je prej hranil, zdaj pa vidi, kako njegovi prihranki izginjajo v nič. Sicer pa vsakdo gleda, da denar po večini takoj zakupi ali spravi v vrednost.

Država gradi na več krajih električne centrale za elektriziranje železnic. Ker ji manjka premoga in ga mora uvažati, je sklenila, da izrabi vodne sile, ki jih ima Avstrija obilo. Z zakonom od 23. junija 1920, je avstrijska vlada sklenila, da elektrizira avstrijske državne železnice. S tem se bo prihranilo letno okrog 340.000 ton premoga. Ker tega premoga ne bo treba več prevažati, se bo prihranilo nadaljnih 50.000 ton in bo prostih do 1000 vozov za premog. Najprej hočejo elektrizirati železnice, ki porabijo največ premoga. To so gorske proge čez Arlberg in turska železnica.

Z delom so že začeli in dobro napreduje. Ob Spullerskem jezeru na Predarlskem in pri Malnici pod Turami na Koroškem že grade velike električne naprave. Pri Malnici so že izvrtali 720 m dolg rov. Čudno, država, ki se zdi, da je ob robu propada, se je lotila dela, ki pricha o veliki in obudovanju vredni energiji.

Pa tudi razne družbe, občine in posamezniki grade električne naprave. Tako na Zgor. Štajerskem pri Judenburgu, kjer bodo napeljali vodo skozi skoraj 4 km dolg predor, ki je po večini že gotov ali pri Borovljah, kjer bodo na enak način dobili vodno silo za veliko električno centralo. Ustanavljajo se družbe (zadrüge), da z združenimi močmi ustvarijo električno moč. Dežela jim je dala milijonske podpore.

Albanija je že sredi Hrvatske, metode, ki so po južni Srbiji ustvarile sto in sto kačakov ali odmetnikov, so se razširile po „uvidenosti“ naših oblastnikov tudi na kulturni svet, ki je doslej pojmoval in cenil zakone ter njih moč in njih varstvo. V južni Srbiji in Crnigori so hajduki — in oblastniki od dneva do dneva s svojim postopanjem pomnožujejo njih število. Na Hrvatskem še ni hajdukov, metode, ki hajduke ustvarjajo, so pa že in tako imamo utis, da oblastniki komaj čakajo, da se po celi državi razprede velika in divja hajdučija.

V vaseh okrog Siska se nekaj fantov ni odzvalo vojaškemu pozivu in sedaj se je naselilo po vaseh krog 200 orožnikov, ki maltretirajo ne samo sorodnike, temveč vse sovaščane vojaških beguncev. Orožniške patrulje živijo prvič na vaše stroške, drugi pa tirjajo od raznih vaščanov visoke globe pod imenom „brahijalnih stroškov“ in sorodnike vojnih beguncev držijo konfinirane kot neke talce.

To postopanje se imenuje kontrabucija, represalija, brahijum ali brahijalna sila — imena, ki vzbujajo spomin na vojna nasilja in grozote od 30letne vojske sem in postopanje, ki se protivi vsakemu zakonu. Po zakonu odgovarja vsak polnoletni človek sam za svoja dela. Sedanji oblastniki so pa zavrgli zakone ter se zatekli k brahijalni sili. Da spoznajo čitatelji njeno bistvo, hočem podati nekaj primerov iz vojne dobe, ko to je avstrijska soldateska uporabljala na okupiranem Balkanu.

Možje in mladeniči, ki so hoteli ohraniti svojo osebo in svobodo, so utekli v hosto in na planine. Vojaške patrulje so jih lovile in včasih je prišlo do spopadov in tudi do žrtev na eni ali drugi strani. Maščevanje soldateske se je zato okrenilo proti svojem beguncev. Radoš, recimo, je bil hajduk in žandar je lahko uklenil njegovo sestro Ljubo, jo zaprl in v ječi posilil, ali pa ubil, če se je branila. Očetje, matere, sestre strici tete sinovi ter

Neki inženir je rekel, da bo na Zgor. Koroškem kmalu vsaka občina imela elektriko. Ljudje so imeli dovolj denarja, videli so, da njegova vrednost pada, pa so kupovali stroje in gradili električne naprave. Niso se vsteli. Danes bi bil tisti denar, ki so ga investirali skoro brez vrednosti, če bi ga bili hranili, tako pa lahko brez strahu gledajo v bodočnost, pa tudi, če denar zgubi vso vrednost.

Opazujemo vaše razmere v Jugoslaviji, a zdi se nam, da te razmere niso preveč vesele. Preveč kričite o narodni svobodi, a v gosbodarskem oziru ste šibki. Davki vedno višji, draginja vedno hujša! In kot posledica, — nezadovoljnost! — Zdi se nam, da pri vas vse preveč ponašate z vojaško silo. Res je to pri sedanjih razmerah potrebno zlo, in tudi Avstrija in Nemčija bi gotovo upeljale vojaško dolžnost, če bi jo smele, toda, ali se stroški ne dajo zmanjšati, službena doba skrajšati? In pri vseh ogromnih stroških za vojaštvo, ali ste rešili Pri morje. Koroško, Albanijo, Baranjo? In koliko orožništva? Pa menda še vedno nove sprejemajo.

Jugoslavija ima gotovo mnogo naravnih bogastev, pa namesto, da bi se delom to bogastvo dvignilo, se sto in stotisoče najboljših moči izgublja v vojaški sukni in prenapolnjenih pisarnah. In dalje: Korupcija in brezobzirno izrabljanje države v sebične namene! Ta ali oni je že rekel: kaj bi Avstriji ali Nemci ali Čehi naredili iz Jugoslavije! Najboljše merilo je valuta. Dinar je ostal že daleč za česko koroško.

Človek ne vzame več z veseljem v roke jugoslovanskega časopisa. Razmere, ki iz njega odsevajo, niso preveč vesele.

V duhu 30letne vojne.

hčerke, prijatelji, prijateljice beguncev so vedno stali pod rabeljevo vrvo. Ob priliki spopadov med hajduki, in vojaštvom so izdajale višje vojaške oblasti naredbe, da se za vsakega takega hajduka — ubije po eden talec iz bližnjega sorodstva. In sedaj so gonili za hajduka Radoviča na primer iz raznih vasi vse Radoviče — blizu in daljino-rodne, stare in mlade — kot talce. Zaprli so jih in izmed njih morali določiti dan eden umreti na vešalah. Kateri? Eden pač, naj se določi! Kako? Kakor bilo, eden mora umreti! — Enkrat so žrebali, drugi so pa v zaduhli kleti zaprte seljake spraševali, kdo se da prostovoljno obesiti. — Veste, kaj so krvnikom odgovorili priprosti seljaki? „Ce ste že pljunili na zakon in človečanstvo, potem česlate vse, ali kogar koli, mi smo še ljudje, vi ste pa zverine!“ — To je bilo med vojno.

Po južni Srbiji jemljejo za odmetnike — talce. Avstrija je jemala, v splošnem vsaj samo moške, a sedaj jemljejo tudi žene in otroke. Veliko jih je že pomrlo v strašnem taboru pri Nišu. Pretresljivo sliko iz tega tabora smo prinesli pred več tedni. Vojni mo se v Hrvatsko, da vidimo, v koliko se tam postopanje razlikuje od preprič označenega divjaštva.

Primer: Gjuro se je odtegnil vojaški službi, njegova mati Jana je mala posestnica, 10 žandarjev ji pride v hišo, vzame ji 880 kron, — ker ni sina, ter pravi, da pride čez pet dni po dvakrat toliko, potem po trikrat, po štirikrat toliko, — dokler se sin ne — spokori. Žandari vzamejo, kjer ni denarja, tudi zadnjo kravo iz hleva. — Naselili so se po vaseh in sedaj se bahajo, da so neomejeni gospodarji. Kot organi človeka, ki jih je poslal, imajo tudi prav. Poslani so na vrat vsakega in vsem sorodnikom od vojnih beguncev.

To zadostuje, vidimo, da v tej brahijalni sili — ni nošene razlike od 30letne vojne. Söldnerjev ter Landeknechtov kontrabucija nemičev

Poštnina v državi SHS pavšalirana.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta šte. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklamacije so poštne proste. Telefon interurban šte. 113.

nač kmeti, balkanske okupacije itd. — vse je enako — vsi so pljunili na zakon in človečanstvo.

Nasilje pod narodnostno krinko.

„Slob. Tribuna“ št. 86 kaže s svojim dopisom iz Dalmacije in sicer iz Murtera blizu Sibenika strašno sliko današnje razdirljivosti, v katero je na žalost zašla tudi vojska in žandarmerija. Evo, nekaj odlomkov iz tega dopisa: „Kakor v vsakem okraju, tako živi tudi v Murteru nekaj ljudi, ki nočejo delati, ki pa ljubijo vino. Veržniškim poslom pridejo večkrat v Zadar in tam vidijo, kako postopajo in lenuhi stopajo v italijanske fašistovske vrste, dobivajo lepo plačo in nimajo nobenega posla, razven kakega pretepa in prepira. Ko pa potem se sliši, da se tudi pri nas v Splitu organizirajo podobni ljudje ter pod imenom „nacionalisti“ nastopajo na enake načine, jim takoj šine misel v glavo, da bi bila tudi njim potrebna taka organizacija, ki zna pridobiti vina in denarja.“

S pomočjo nekih znanih splitskih akademikov se je res že pred meseci osnovala v Murteru fašistovska organizacija, pobrala je največje postopake in razgrajale. Od tega časa se izzivajo mirni in delovni narod z grožnjo in terorjem. Kdor ne pije s temi fašisti, ta je protidržaven. Ko je prišla v Murter granična trupa (vojaška obmejna straža), so se je fašisti takoj oklenili in sedaj se v Murteru zbirajo kasarni. Vojake so popolnoma zdivjali, večinoma so Rusi, ki naših razmer niti malo ne poznajo, in tako so okrepili svoj teror. Če si zaželi po noči vina, vzamejo oboroženega vojaka, da vrže krčmarja iz postele in zahteva pijačo. Če se jim kak krčmar zameri, ga prisilijo, da zapre svojo krčmo. Če ima kak meščan goste, vdero tudi sredi noči v hišo fašistovska „kontrola“, ali jih pa na cesti napade.

Za občinskega upravitelja je bil od vlade postavljen neki bivši avstrijski žandar, ki se sedaj pašuje ter se zlobno meza in reži vpricho vsega divjaštva. On je s fašisti, fašisti pa z njim. Narod ni vedel ne kod, ne kam, zato se je pa na Božič obrnil do paroštenih, domačih visokosolcev, ki so bili na počitnicah, in pa do župnika, naj um za božjo voljo kot pametni ljudje javno razločajo, kaj je danes državno in kaj je protidržavno, oziroma, na kak način sme peščica ljudi maltretirati vse delavne sloje, češ, da so protidržavni.

Akademiki in župnik so izpolnili to željo. Vršilo se je javno zborovanje in tu se je narodu razlagal pojem države, nacije in državne uprave s stališča seljaškega sveta. Na vlado so je poslal protestni brzojav radi zadnjih italijanskih izpadov, pela se je na rodna himna, klicalo „živijo!“ kralju, skratka, shod ni bil samo poučljiv, temveč tudi zelo patriotičen. Prebivalstvo se je mirno razšlo. — Fašiste je to vjezilo in istega večera so poslali iz vojaške kasarne dva svoja oborožena četa, ki sta najprej grozila in rogovili po vasi, potem pa vdrli v župnikov dom. Tu je bilo k sreči nekaj seljakov, ki so ju razorožili. — Radi tega je započela prava kazenska ekspedicija od strani vsemogočnih fašistov. Enega seljaka, ki je bil pri omenjenem razoroženju prvih dveh fašistov so zalotili doma ter do gola izropali druge so iskali pri župniku in po gostilnah. V župnikov dom so celo vdrli vojaški s puškami in bombami in obrnili celo hišo narobe. Po gostilnah so stavljali ljudem nože na prsa, izpili veliko množino vina, plačali pa niti vinarja.

Krona vsega je pa to-le: Narod, razburjen, ogorčen, pošle potom svojega vaškega zastopnika protest na okrajno glavarstvo — in glej, sredi noči že pridejo žandari, ki ne s no-

moč, o istih fašistov, ki so dan popre, razgrajali, kratekmalo zapro vaškega zastopnika. Obenem so razgrajali po župnišču ter iskali študente, ki so govorili na Božič, češ, da so radičevci. Narod se pritožuje, prosi tu, prosi tam — vse zastoni, par divjakov divja po svoji prosti volji. Dopisnik pravi na koncu: „Samo močni narodi jugoslovanski zavednost in rodoljublje se je zahvaliti, da narod ne izgubi zaupanja v državo, kakor ga je že izgubil do vlade.“

„Parfem in puder“.

V seji narodne skupščine dne 25. januarja je poslanec Sušnik očital ministru financij dr. Kumanudju, da je nesposoben, da je kriv, padanja vrednosti našega denarja in da se ne ga ne proti korupciji v carinski službi. Dr. Kumanudi, ki ni srbskega, ampak cincarskega pokolenja, — cincari so mešovina ciganske, romunske in grške krvi ter srbskega jezika — je odgovoril po cincarski. Udaril je po dr. Korošcu ter mu očital, da je na zborovanju v Ptuj hujškal proti državnemu posojilu ter da je oškodoval državo z znanim naročilom ameriškega blaga, med katerimi so baje bili parfem in puder. Samostojni in demokrati so seveda burno ploskali.

O zborovanju v Ptuj nočemo govoriti. Za dr. Korošecov govor v Ptuj je nad 1000 svedokov, ki lahko pričajo, da je cincar Kumanudi govoril nerresnico. Spregovoriti hočemo samo par besed o ameriški robi, o kateri se od časa do časa širijo laži po našprot njih časopisih in zborovanjih.

Istina je, da je dr. Korošec kupil leta 1919 eno ladjo ameriškega blaga, ki je bilo solidno in že takrat za 50% cenejše nego slabейše blago v Beogradu. Da se je blago slabo prevažalo, slabo v Beogradu spravilo, da se je mnogo pokradlo, za to ni odgovoren dr. Korošec, ker je kmalu po nakupu Protičev ministrovstvo padlo in je s tem tudi dr. Korošec odstopil. Skode, ki je nastala po odstopu dr. Korošca, je kriva demokratsko-socialistična vlada, ki je sledila Protičevi. Med robo je bilo tudi par zabojev igralnih kart, ker se je morala kupiti cela ladja in se ni dalo izbirati, a te karte je vzela firma nazaj. Drugega luksuznega blaga ni bilo. Bluze so sicer bile, a ne svilene, ne luksuzne, ampak volnene. Sicer pa je bluzo ravnotako poštena ženska oblika, kakor suknja moška. Parfema, pudra, modrocev, svilenih rut, atlasovih čevljev, naramnic itd. ni bilo med blagom, to vse so le izmišljotine in laži demokratov in samostojnejšev.

Se v drugem oziru je demokratsko-socialistična vlada oškodovala državo, a ne dr. Korošec. Cincar Kumanudi, kot finančni minister še do danes ni plačal ameriške robe. Ko jo je dr. Korošec kupil, je stal dolar šest do sedem dinarjev, danes stane okoli 80 dinarjev. Stara navada Beograda, da vse zavlada, se tudi tukaj hudo kaznuje, a žal ne na demokratskih izvoznikarjih, in samostojnih „volovskih“ kupčevalcih.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Zadnje parlamentarne seje so bile kratke, a zelo burne. — Ministri so zadnje dni pretresali pri-spevke glede Karlove apanaže, ki bo znašala letnih 6 milijonov frankov in h kateri bomo tudi mi znatno prispevali. Za zaključek del pri našem novem kraljevem dvoru je dovolil ministri svet 3 milijone dinarjev.

Pri zadnji seji narodne skupščine je prišla na dnevni red debata o poročilu odseka za trgovinske pogodbe glede trgovinske pogodbe z Avstrijo. Naš trgovinski odsek je podaljšal veljavnost začasne pogodbe z Avstrijo do 31. julija t. l. Nato je zahteval poslanec Jugoslovanskega kluba Skulj ureditev potnega dovoljenja med nami in Avstrijo. Dr. Hohnjec je zahteval od vlade, da se zopet vzpostavi promet na progi Maribor—Spišje—Radgona—Ljutomer. Zahtevam g. Skulja in dr. Hohnjeca so se pridružili tudi socialpatrijotje in zemleradniki. Pri glasovanju za predlog trgovinskega odseka je glasovalo 109 po-

slancev za, 29 pa proti. Ker ni bilo kvoruma 141 poslancev, je bila zadeva odložena za prihodnjo sejo.

Državni proračun je vedno bodeči trn za vsako vlado. Sedaj je vlada sklenila, da se diktira potom poslovnika parlamentu rok za sprejem državnega proračuna. Vlada hoče, da smeta preteči od začetka debata o državnem budžetu pa do glasovanja dva meseca. Specijalni debati bi se dovolilo samo pol meseca. Ako bi zbornica zadovoljna s tem predlogom, je pa drugo vprašanje.

Naš zunanji minister se ukvarja z ustvaritvijo državnega ceremonijela, ker smo v demokratični državi, kakor se vsele: ter povsod povdarja.

AVSTRIJA.

Zvezni kancler Schober in vlada sta podala ostavko. Po ostavki je bil poverjen za začasnim vladnim vodstvom podpredsednik Erelski. Nato je sklicalo predsedništvo glavni vladni odsek, ki se je bavil s predlogom o volitvi nove vlade. Po predlogu odseka je bila tudi izvoljena nova vlada in sicer z 80 glasi proti 77. Predsedstvo in notranje zadeve prevzame dr. Schober, ostali ministri pa ostanejo na svojih mestih, le poljedelski minister bo vodil začasno zunanje zadeve. Nova vlada je tudi že sprejela izvolitev.

Anglija obljublja Avstriji dva in pol milijona funtov šterlingov državnega posojila z garancijo, da bo porabila avstrijska vlada posojilo za zboljšanje trgovine in v povzdigo avstrijske krone.

NEMCIJA.

Nemški državni kancler Wirth-e prodril v zbornici s svojim predlogom nasilnega notranjega posojila v znesku 1 milijarde zlatih mark. Opozicija proti Wirthovem kabinetu se je zožila samo na nemške nacionalce ter komuniste. Ko je prodril Wirth s svojim predlogom posojila, bo stopil pred zbornico z vladno deklaracijo, ker ima parlament večinsko zaupanje.

RUSIJA.

Slučaj o zavzemanju — človeškega mesa v sestranih pokrajinah se množijo od dne do dne. V samarski guberniji ste bili aretirani dve ženski, ki ste se lotili umrlih otrok, mrtvega trupla neke kmetice in ker ste ubili dve stari osebi. V Vel. Gušicah se je prehranjevalo 10 družin z mesom od izkopanih mrličev. V Slavniku je razdelila neka kmetica mrtvo truplo lastne 13letne hčerke med štirje življenju ostale otroke. Ta poročila izstradane Rusije so neverjetno — grozna, a časopisje zagotavlja, da so resnična in uradno ugotovljena.

Naše posebnosti.

Idila iz skupščine. Na eni zadnjih sej je stavlil muslimanski poslanec Korkut predsedništvu skupščine tole vprašanje: „Hoče li hui konec pasivne resistance nekaterih članov odbora za poslovniki in pa predsednikovega štrajka.“ Predsednik Čeda Kostić v zadnjem času sploh noče sklicati seje. Predsednik skupščine odgovarja na ta „upit“, da je on tudi že opozarjal predsednika, naj nadaljuje z delom svojega odbora. Kostić se oglasa, da to ni res, da je njegov odbor deloval dva meseca in da Korkut sploh nima pravice do kritike, ker ni niti član tega odbora. Nato se oglasi zopet Korkut ter zahteva, da predsedništvo narodne skupščine ugotovi, da predsednik poslovnikega odbora niti svojih članov ne pozna. Korkut namreč je kot zastopnik svojega kluba tudi član tega odbora.

Ta je pa dobra. Ravnateljstvo državnih železnic je poslalo trgovski in obrtniški zvezi v Zagrebu pismo, s katerim obvešča, da bi bilo bolje pošiljati drva iz lesnih trgovin po železnici na odjemalce poleti, ker pozimi ima železnica dovolj opravka s prevažanjem premoga za lastno potrebo. Železniška uprava je res zelo duhovita, konecem januarja priporoča vsem, ki zarzujejo — da tovorijo in prevažajo drva sredi poletne vročine.

Vagoni, naročeni v Nemčiji, že prihajajo. Prva partija je že sprejeta, kar pa ni šlo brez posebnosti, ki so pri nas na dnevnem redu. Vagoni so že pred dolgim časom prispeli na na-

šo mejo in tu so jih zadržavali naši cariniki, ki so zahtevali, da država sama sebi — plača uvozno carino. — Bilo bi zelo potrebno, da finančni minister pouči carinike, kako je postopati z blagom, ki je označeno kot državno.

Zopet Rusi. Po nekem dogovoru z angleško vlado bomo prevzeli spet veliko število ruskih beguncev. Wrangiovcov in bogzna še kakšnih „belih“ gardistov, ki bodo prispeli iz Egipta in Cipra. Vzdrževala jih bo baje angleška vlada in naš zunanji minister ima baje že tozadevna navodila in zagotovila. Zanimivo je, da imamo že sedaj nad 25.000 Rusov na vratu in da od teh vzdržuje naša država najmanj dobrih 20.000, za nje izda vsak mesec nad 6 mil. din., milijoni, ki so se porabili za Ruse po želji francoske vlade in proti obljubi vrnitve, pa gotovo ne bo nihče povrnil.

Razkritja o nasilnem postopanju v preiskovalnem zaporu. V Beogradu se je začela razprava proti atentatorjem na bivšega regenta Aleksandra. Začeli so z zasliševanjem obtožencev, ki priznavajo krivdo, a izjavljajo, da je njihova izpoved v preiskovalnem zaporu čisto napačna, ker so morali napačno izpovedati, vsled nasilnosti od strani stražarjev. Obtoženci izjavljajo v sodni dvorani, da je bila hrana v zaporih nezadostna, vode pa večkrat sploh niti dobivali niso. Obtožencu Czakiju je izbil stražar več zob. Zagovorniki obtožencev zahtevajo, zdravniško preiskavo atentatorjev.

Novo sramoto razkriva Protičev list „Radikal“ od dne 24. t. m. Ta sramota se vleče že skozi 7 mescev, t. i. odkar smo dobili ustavo. Po ustavi je namreč veliko vojno sodišče — „Veliki Vojni Sud“ — odpravljeno, njegovo nalogo pa prevzame posebni oddelek kasacijskega sodišča, ki je po tem takem naivšije odločilno mesto za vse izreke in sodbe raznih vojaških sodišč. Ta oddelek bi se moral organizirati, da lahko takoj stopi na mesto odpravljenega velikega vojnega suda. To se pa ni zgodilo po intrigah policajno-milicijskih, ki nočejo, da bi vzeli to zadevo v roke minister pravde, ki je radikal in ki bi seveda tudi svoje ljudi — radikale — spravil v ta novi oddelek. Vsled umazanega štrankarstva in koritarstva torej nimamo nujno potrebne najvišje instance v vojnopravniških zadevah in na sto in sto ljudi trpi po ječah, ker se nimajo še kam pritožiti proti razsodbi kakega — vojnega sodišča.

Beleške.

Interpelacija skozi sedem let. Te dni so poslanci zemljoradniškega kluba zopet osvežili interpelacijo o poginuh 30.000 rekrutov pri umiku srbske vojske v letu 1915. Iz interpelacije posnemamo sledeče črte in obrise, ki ostro označujejo, kako nizko se je že tedaj cenilo človeško življenje in svetlastnega rodu: Tik pred katastrofo, ki je vodila srbski narod na albansko Golgoto, so bili poklicani rekruti in ko se je začelo umikanje, so jih pravi vojaški oddelki potegnili s seboj — take kakoršni so bili: neizveščani, na pol oblečeni, slabó obuti in tudi v pogledu hrane nepreskrbljeni. Za rekrute se ni hotel nihče brigati; določili so nekaj oficirjev in podoficirjev, seveda najbolj robatih, — in ti so gonili uboge mladeniče čez drn in strn. V interpelaciji se trdi izrečno, da se je z njimi divjaško postopalo, pretepali so jih in mnoge tudi ubili. Če je revež onemogel od lakote in napora, je bil tepen tako dolgo, da se je z zadnjo močjo zopet spravil na noge, ali pa je mrtve obležal. Drugi, starejši in pravi vojaki so imeli vsaj obleko, kolikor toliko prehrane in potrebne opreme, rekruti pa nič in zato ni čuda, da jih je od 30.000 prišlo samo par tisoč na Krf. — Ze na Krfu se je radi tega večkrat protestiralo in interpeliralo pri tedanji srbski vladi in zahtevale so se komisije, da izsledijo krivce ter jih postavijo pred sodišče. Na Krfu se ni ničesar storilo, tudi po preobratu se je v začasnem narodnem predstavništvu zastoni interpeliralo — in najbrž se tudi sedaj ne bo nič zganilo.

2000 vagonov blaga. V Gjevrgelji, Skoplju, Nišu, Stalaču, Cupriji, v Beogradu, Zemunu, Batajnici in Vinikovih stoji okrog 2000 vagonov raznovrstnega blaga. Vsled pomanjkanja

premoga in pokvarjene proge se transporti ne odpravljajo. V tej zadregi in zagati so si pomagali nekateri trgovci na ta način, da so med razno robo, kakor med rakijo, žito ali vino natovorili tudi kako kravo ali telico ter tako po predpisu zahtevali, da se jih kot živinski transport pošlje takoj na prejo. Nekaterim se je to izborno posrečilo, njih vagoni so bili priključeni osebnim vlakom. Nazadnje je bilo tega železniški upravi le preveč in razglasila je, da mešane robe ne prižna več kot živinske transporte in da mora biti v vagonih ali sama živina ali pa samo blago.

Zveza proti Rusiji. Beograjske „Novosti“ od dne 24. januarja pišejo: „Najvažnejša politična poteza zadnjega tedna je gotovo podpisovanje velne konvencije med našo in rumunsko kraljevino. General Kristesko, načelnik generalnega štaba rumunske vojske in general Pešić, načelnik generalnega štaba naše vojske in njih pomočniki so ustvarili in podpisali to konvencijo. Besedilo konvencije je neznan, govori se pa in sluti, da je ustvarjen blok proti boljševiški Rusiji. Ne moremo detajlno in kategorično izraziti svojega mišljenja o tej konvenciji, dokler ne vidimo njene prave tendence. Če gre proti Rusiji in proti ruskemu narodu, mi, Srbi, Hrvati in Slovenci ne bomo imeli za njo posebne simpatije. Zveza z Rumunijo nam je neobhodna, samo da želimo tudi to, da ne gre na škodo onih, ki bodo še vendarle postali naši prijatelji. Sicer se pa nočemo globeje spuščati v to reč, dokler nimamo konkrtnih razlogov, ki so vodili kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev do sklepanja te konvencije.“ Če bi vlada vedela, kaj je prav in umestno, ali bolje rečeno: potrebno, bi sedaj lepo objasnila in razložila, kaj je na stvari.

Dnevne novice.

Narodna skupščina še ne bo odgodena. Zborovala bo, kakor kažejo razmere, še prihodnji teden. Med tem pridno deluje posebno finančni odbor in razne sekcije. Dne 26. januarja je zboroval odbor, ki je imel nalogo, da se posvetuje o dogovoru med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo. V tem odboru sta narodna poslanca Brodar ter Skulj od Jugoslovanskega kluba. Do dne 31. januarja mora zbornica sprejeti ta dogovor. Dogovor velja do 30. jun a 1922.

Narodni poslanec Zebot je dne 26. januarja vložil na ministra notranjih zadev interpelacijo radi zaplembe št. 9 „Straže“ z dne 23. januarja 1922. Konfiscirana notica je bila doslovni prevod notice „Još jedan dokaz naše ravnopravnosti“ v osješkem listu „Hrvatska Obrana“ z dne 19. jan. 1922. Interpelant vpraša g. ministra: 1. Ali soglašate s konfiskacijo, odnosno z zabranom omenjenega broja „Straže“ z dne 23. januarja? 2. Ali je voljan že vendar enkrat napraviti konec škandaloznemu samovoljstvu mariborskih konfiskatorjev?

Ze zopet tajne konvencije. Med našo državo in Rumunijo je sklenjena vojaška konvencija. Narod nima nič pojma, kaki so pogoji in cilji te zveze. Narod mora biti samo pripravljen, na najtežje morebitne žrtve, ako bo to od njega terjala vlada. Proti komu neki je naperjena ta nova konvencija? Morda proti Rusiji? Pač nimamo prav nobenega razloga, da udarimo po Rusih. Ali proti Bulgariji? Morda proti Madžarom? Pač ne poznamo nujnejšega posla, kakor sklepati tajne pogodbe.

Demokratski izgređ v Cakovcu. Te dni so se neki uradniki-demokrati hudo napili pozno zvečer v stanovanju svojega političnega prvaka dr. Novaka v Cakovcu in v pijanosti jim je prišlo na misel, da bi šli na izlet v Nedelšice. Navalili so pred hišo izvoška Kreuzza ter med kričanjem in razbijanjem zahtevali, da jih vozi, četudi so bili poprej že telefonično obveščeni, da ni nobenega voza na razpolago. Ko so se pred hišo in na dvorišču dovolj nakričali, so vdrli tudi v privatno stanovanje, tudi to so razbijali in celo topli Kreuzzovo gospo, da je odmedlela! Lepe razmere! — Banditsko divjaštvo se torej že uradnikov oprijemlje in to ne samo v Južni Srbiji, temveč tudi v naših krajih.

Demokratije agitirajo s koruzo. — Demokratiški poslanec Kučič je posetil te dni Bribir v hrvaškem Primorju in osrečil narod s shodom. Na zborovanju so začeli ljudje dolžiti radikalno demokratsko vladu vseh raznih neprilic v naši državi. Kučič je odgovarjal na razne ljudske očitke z obljubo, pomirite se, Bribir dobi koruzo. Ti demokrat Kučič je znan kot koruzni agitator. S koruzno obljubo se je hotel svojčas ljudstvu prikupiti kot veliki župan, s koruzo je zase agitiral ob priliki volitev v konstituanto, a tudi sedaj se hoče obdržati pri političnem krmlju za svoj volilni okraj potem koruze. Hrvatski Primorci res trpijo pomanjkanje glede prehrane, so za pravo Jugoslavijo, a jim je tudi znano, da je pravo Jugoslavijo gosp. Kučič zatajil v parlamentu. Narod pa tudi ve, da so Kučičeva koruzna obetanja samo obetanja. Poleg koruznih obljub pa daje g. Kučič narodu naslove gradbenih podjetij v Srbiji, kamor bi naj šli na delo. Ljudje ga pa vprašujejo, zakaj se ne prične z zgradbami v Primorju, ki je tako potrebno novih zgradb. Hrvatske Primorci je ujel g. Kučič enkrat na demokratski him, a jih ne bo nikdar več. Koruzne obljube ne držijo več nikjer, niti v hrvaškem Primorju ne!

Iz poglavja o zmanjšanju uradništva. Financijiski odbor zahteva od finančnega ministra varčevanje. Ko je ta odbor pregledoval budžet finančnega ministrstva, je dognal tole: V finančnem ministrstvu je lepo število žefov ter inšpektorjev, ki v obče ne prihajajo v urad. Ravno tako izkazuje račun plačo za uradnika, ki dela za enega polnika, a vleče državno plačo. Sekcija finančnega odbora zahteva, ukinitve finančnih delegacij, ker imamo za ta posel dovolj uradnikov in inšpektorjev v samem finančnem ministrstvu.

O roparskem napadu v Vrapču tik Zagreba smo poročali v zadnji „Straži“. Dekle, ki je bilo napadeno, in izropano od vojaka, je v bolnici izpovedalo, da se naziva Marija Kolešek in je tudi natanko popisala napadaleca, ki ni Jurij Vlašič, kakor smo to zadnjič poročali, ampak musliman Mahmutović, vojak 35. pešpolka, rodom iz Tuzle. Dekleta je zabodel v leva prsa in v vrat, a ne smrtno. — Mahmutovića so predali vojnemu sodišču.

Ruska gimnazija v Banatu. Z vladno pomočjo so otvorili v Veliki Kindi deško rusko gimnazijo od osem razredov. Zavod je urejen po ruskem načinu in bo posvečal pažnjo učenju tujih jezikov, petju in muziki. Prehrana enega dižaka v tem zavodu stane mesečno 400 dinarjev.

Rudarski proces. Smo že poročali da sedi v Tuzli na zatožni klopi 350 rudarjev, katere ter obtožilo državno pravdnštvo. Razprava se vodi samo proti dvajsetorici, proti ostalim pa se bo vršila pozneje.

Polkovnik, ki krade. Po poročilu sarajevske „Slobodne Riječi“ so zaprli bivšega komandanta mesta v Sarajevu, pukovnika Markovića zaradi

raznih tatvin in zlorab službene oblasti.

Kriza na naših državnih železnicah ukljnena. Ministrstvo saobračaja je izdalo naredbo o ukinjenju omejenega prometa, ker je rešena premogovna kriza.

Skandalozne razmere na državnih železnicah. Če se voziš z brzovlakom iz Maribora v Beograd, opaziš dvoje: do Zagreba, oziroma Sisaka, lep red, zakurjeni vozovi, malo zamude. Od Sisaka naprej do Beograda je pa vožnja z D-vlakom direktni križev pot. Vozovi večinoma nezakurjeni, da zmružejo kot v Sibiriji, osobje odurno, lokomotive imajo vsak hip defekt, stoji se večinoma na vseh postajah, vlak dirja z brzine konjiškega ekspres itd. V Beograd dospesh z 4 do 5 urno zamudo. Namesto ob 9. uri predpoldne privozi D-vlak se le ob 1. ali 2. uri popoldne. Cel dan je zgubljen in prideš s premrzlimi udi v jugoslovansko prestolnico. Uprava in vodstvo naših državnih železnic je pod vsokritiko. Bog varuj, da bi se še privatne železnice v Jugoslaviji podržavile!

Pomanjkanje vagonov. Pri nas je pač vsakemu znano, da trpimo na pomanjkanju vagonov. Znano je tudi, da se dogajajo na naših železnicah nesreče v obilnejši meri, kot v kaki drugi evropski državi. Ali ni vsemu temu vzrok pomanjkanje vagonov. Naše železniške direkcije, predvsem beograjska že imajo davno to nespametno prakso: Kadar se n. pr. izvaža kak predmet iz naše države v Grčijo ali Bulgarsko, potem se izvaža vse na naših vagonih. Naši vagoni oddreči so vsi na mesto, kamor so adresirani in čakajo tam tako dolgo, dokler se jih nekdo v ministrstvu saobračaja ne spomni, da bi jih bilo treba nazaj zvati. Kadar pa n. pr. uvažajo Grki ali Bulgari svoje blago k nam, potem ga iztovorijo na meji. Njihovi vagoni so takoj prosti in se na ta način izognemo železniški krizam, ki so pri nas po nepotrebnem na dnevnem redu.

Razsvetljava na državnih železnicah je po osebnih vagonih sploh ukinjena ali pa nezadostna. To pri liko štedenja z državnim oljem uporabljajo tatovi, katerih kar mrgoli v večernih vlakih državnih železnic. — Pri nas se vedno varčuje na napačni plati in na škodo poštenega naroda.

Parobrodski promet med Beogradom in Zemunom je ustavljen radi ledu. Edina zveza med prestolico in Zemunom je sedaj železniški most.

Pri občinskih volitvah v Zadru je dobila nacionalistična stranka Krekich-Zifhotko 29 mandatov, fašisti 7. Republikanci so dobili nekoliko glasov manj kot fašisti. Jugoslovani se volitev niso udeležili.

Sprejemanje 5 dinarskih bankovcev pri poštah uradnih. Mariborska glavna pošta razglašala: Direkcija pošte in brzovanja v Ljubljani je odredila z odlokom iz dne 18. januarja 1922 št. 2761-IIa-22, da smejo sprejemati poštne blagajne petdinarske bankovce samo do vključno 20. januarja. Po tem roku ne sme nobena pošta več

sprejemati teh novčanic. Za vse pošte v Sloveniji so merodajni edinole odloki poštne direkcije v Ljubljani, in ako direkcija pošte odloči, da se bankovci po pet dinarjev ne smejo sprejemati, morajo pošte ta odlok izvajati.

Zamenjava 5 dinarskih bankovcev. Trgovski gremij opozarja svoje člane, da se vzamejo bankovci po 5 dinarjev ali 20 kron iz prometa, kateri se bodo zamenjavali do 20. julija t. l. pri vseh poslovalnicah Narodne banke, od 20. julija do vstevši 20. novembra t. l. pa samo pri centrali Narodne banke v Beogradu. Kakor znano, se najajajo med njimi razni falsifikati, kar je napotilo nekatere oblasti, posebno poštne urade, da jih desledno odklanjajo. Opozarja se vsled tega, da ni prejela finančna delegacija v Ljubljani doslej od ministrstva nikake tozadevne naredbe in so tako tudi vsi državni uradi primorani, prejemati imenovane bankovce še nadalje kot plačilno sredstvo. Ne moremo zamolčati, da so taki samolastni ukrepi samo šikana trgovcev, pri katerih se, kakor vedno, steka mali denar v veliki množini, oni ga pa potem ne morejo oddati naprej in mora ravno trgovci, kot največji davkoplačevalci nositi vso škodo za eventualne falsifikate.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 303, francoski frank 25,15 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačilo 3,35 do 3,50, za 100 češkoslovaških kron 387 do 590, za 100 nemških mark 150 in za 100 laških lir 1345 do 1348 jugoslovanskih kron. V Curihu znaša vrednost naše krone 1,65. Od zadnjega poročila je vrednost denarja padla za 5 točk.

Iz Ptuj.

Ptujski ovaduh. Finančni minister Kumanudi je v seji naše narodne skupščine dne 25. januarja v svojem ekspezu napadel SLS in posebno dr. Korošca, češ, da je SLS hujskala proti državnemu notranjemu posojilu, da je dr. Korošec na shodu v Ptuju direktno govoril proti dajanju posojila in plačevanju davkov. Radi tega je baje tudi posojilo tako slabo izpadlo. Ko je minister Kumanudi izgovoril te besede, so mu poslanci Jugoslovanskega kluba klicali: „To so Vam poročali Vaši ovaduh, špicelj iz Ptuj! Vi govorite neresnico!“ Zanimivo bi bilo pogledati v akt, kdo je iz Ptujja tako grdo nalagal finančnega ministra Kumanudija. Če bo naš poročevalec imel to srečo, bomo objavili ime lažnjivega špicelja iz Ptujja.

Naša bolnišnica je zaslovela v zadnjem času daleč na okoli, ne sicer vsled opreme, pač pa po možu strokovnjaku, dobrem kirurgu dr. Rebuli, h kateremu prihajajo bolniki od vseh vetrov. Tudi iz Maribora jih je bilo že precej tukaj. Dr. Rebula je med našim ljudstvom splošno priljubljen in uživa kot zdravnik največje zaupanje. Kakor pa izvemo, se spravlja dr. Rebula na Gorisko, ker vlada noče ugoditi njegovim upravičenim željam in zahtevam. Opozarjamo vlado, da je

njena dolžnost, da obdrži dobrega kirurga v javni bolnici v Ptuj. Dr. Rebula biva sedaj pri svojem bolnem očetu v Gorici in se še vrne v Ptuj, kjer naj tudi stalno ostane! To željo goji vse prebivalstvo ptujskega okraja.

Solski odsek. V zadnjem poročilu je izestalo ime g. učitelja Serone, ki je tudi član mestnega šolskega odseka. V šolskem odseku so torej gg. Serona, Klemenčič in Tomanič.

Jajca zopet kupujejo ptujski, ormoški in središki magnati. Naj jih pokupijo, kolikor hočejo, pa za domači konsum jih mora še ostati. Če je v Mariboru mogoče, da dobivajo uradniške in delavske družine sirta jajca po znižanih cenah, zakaj v Ptuj ne bi bilo mogoče. Pa ne, da bi izgledalo potem cenejše oddajanje jajc zopet kot „dobrota“ okrajnega glavarstva! Kdor z izvozom zasluži tisočake, ta mora tudi za občni blagor nekaj storiti. In ne gre, da bi trgovci izvoznice samo tistim oddajali jajca po znižanih cenah, ki pri njih kupujejo. Ne. Za vse enako! To moramo zahtevati. V Beogradu se je razpaslo poročilo, Ptuj mu sledi!

Iz Maribora.

Odlikovanje prevz. gospoda knezoškofa lavantinskega Nj. Veličanstvo kralj Aleksander je z ukazom od 20. januarja 1922 odlikoval prevz. g. knezoškofa mariborskega z redom sv. Save I. stopnje. Včeraj 29. januarja je gospod pokrajinski namestnik Ivan Hribar visokemu odlikovancu izročil redovne insignije. — V sprejemnici kn. šk. palače so se ob določeni uri zbrali p. n. gg. mestni komendant pukovnik Babič, župan Grčar, zastopnik sodišča svetnik Fon, potem stolni kapitelj z duhovščino in odposlanci obbeh semenišč, skupaj nad 30 oseb. — Točno ob 11. uri je došel g. pokrajinski namestnik v spremstvu okrajnega glavarja dr. Senekovića in dr. Lajnšiča. — V izredno veselje vseh navzočih je prišel prevz. g. knezoškof kljub boleznim med zbrano družbo. V vznesenem nagovoru je g. pokr. namestnik povdarjal neumorno nad 30 letno delovanje g. knezoškofa v korist ljudstvu in domovini, katero delovanje je v polni meri zaslužilo najvišje odlikovanje. Z redovnimi znaki okrašen je prevzvišeni izrekel iskreno zahvalo prejasnemu vladarju, ki v svoji plemenitosti priznava tudi male zasluge, je obljubil, da bo s svojo po tem odlikovanju počesčeno duhovščino kakor dozdaj, tako vnaprej delal in molil za blagoslovljeno vladanje Nj. Veličanstva, ter sklenil z vzklikom: Zivel kralj Aleksander in njegova nevesta! Svojo zahvalo je škof izrekel tudi g. namestniku. Nato so vsi udeleženci lepe patrijične slavnosti častitali prevzvišenemu ter prisrčno želeli, naj mu Bog vrne zdravje, da bi se okrepljen mogel veseliti najvišjega odlikovanja.

Umrl je v tukajšnji bolnici v soboto, 28. t. m. ob 15. uri asistent kirurškega oddelka g. dr. Ruprecht za

Gladiatorji.

Prva knjiga. — Kros.

(62. nadaljevanje.)

Tudi Valerija je prišla, topot v spremstvu Licinijevem. Sicer tak mirna in hladna je danes čudno nemirna, nenavadno se ji blišči njene sive oči, ustnice se ji tresejo in rdečkaste lise ji gorijo na licih ter povečavajo njeno lepoto.

Pa reče Damasip Ooarsesu — kajti ta dva postopača je bilo srečati vedno in povsod ramo ob ramo —

„Ne želel bi, da bi jo patron videl v temle trenutku! Nikdar se ni bila tako lepa ko danes. Kje je neki dobila lek za povečanje svoje lepote?“

„O ti nedolžni otrok ti! A ne veš, da se bo danes boril patron —? Ali ne vidiš njene nemirne roke, njenega nepremičnega smehljanja, ki izgleda kakor krinka grškega igralca. Ljubi ga, verjemi mi —!“

In lotja sta se južine, ki sta si jo prinesla seboj, in sta se bahala drug drugemu, da bi do pičice razumeta žensko srce.

Valerija pa se je oklepala Licinija, kot da bi njen sorodnik imel moč

in znal umiriti žensko srce, ki je ona sama njegovo omahljivost in neukrotljivost šele danes začela spoznavati.

Več ko dvajsetkrat ga je vprašala:

„Ali je pripravljen za vse slučaje? Ali pozna vsako zvijačo pogubne igre? Ali je zdrav in čil? In oh, moj ljubi sorodnik, ali ima zaupanje v samoga sebe? Ali je trdno prepričan, da bo zmagal —?“

Licinij se je čudil, da se njegova sorodnica toliko zanima za nepoznane sužnja. Pa pomirljivo ji je odgovoril:

„Vse se je storilo, kar premore veda in valja in Hipija. Pred svojim tekmečem ima to prednost, da je močnejši, naglejši in višji. Pred vsem pa — tisto vrsto poguma ima, ki zlasti diči njegov narod. Čim drznejši so, tem hladnejši, in nikdar niso nevarnejši. ko kadar človek misli, da so premagani. Ne mogel bi sedeti tukaj, če bi se bal, da se mu ponesreči!“

In Valerija se je za nekaj časa potolažila, Pa kmalu se je spet nemirno premikala na sedežu:

„Ah, da bi le že kmalu začeli!“ je pravila. Pa vendar se ji je zdelo, da je vsak trenutek odlašanja neiz-

merne vrednosti, ker morebiti podaljša življenje mlademu Britancu, — čatudi je vsak tak trenutek prinesel nove bolečine njeni duši.

Marsikatero srce je v tej neščeti ni množici nemirno bilo v Lubezni, v upu, strahu.

Pa nikomur morebiti ni bilo tako divje in boječe, ko dvema ženskama, ki sta bili le par korakov oddaljeni — druga od druge in ki so se njune oči z nepremagljivo privlačno silo vedno in vedno srečavale.

Kakor mnoge druge plemenitašnje si je tudi Valerija osvojila prostoro, ki so bili izpočetka odločeni za vstalske device, in si je kot stalna obiskovalka amfiteatra priborila pravico do njih za sebe in za svoje prijateljice. Ženske nižjih slojev pa so morale stati na galeriji, ki jim je bila odločena, ali pa se prerivati spočaj na stojalih.

In tam je stala Mariamna v Kalbinem spremstvu.

Na vseh udih se je tresla od strahu in razburjenosti, pa njene temne, velike oči so neprenehoma potovale k Valeriji, polne radovednosti in zanimanja in nerazumljive slutnje, da imata obe isto skrb, isti strah.

Pa tudi Valeriji so oči venomer uhajale k židovskemu dekletu, ponosno in radovedno jo je gledala, pa se spet obrnila vstran prezirno, nikoli pa ni izpustila iz oči dekleta in njenega častiljivega spremljevalca.

Mariamna sama ni vedela, kako je pravzaprav prišla v to tujo, prerivajočo se gnečo. S težavo je pregovorila Kalho, naj jo spremlja, in le veliko zanimanje za Esko in upanje, da bi morebiti utegnil tudi tukaj storiti kaj dobrega, je napotilo starca, da je šel v amfiteater, ki je vsemu njegovemu značaju in mišljenju tako zelo nasprotnoval.

S plamenečimi lici in utripajočim srcem si je priznala Mariamna, da bi se ji zmešalo od strahu in negotovosti, če bi ne videla, kako se godi v strašni borbi njemu, ki ga je tako zelo ljubila, — in v divji odločnosti je sklenila, da bo obupala, če se mu zgodi nesreča. — Zdelo se ji je, kakor da je v sanjah, more obrazov, šum in hrup, doslej nepoznani prizori, ki jih je gledala krog sebe, vse to je vplivalo nanjo, da je bilo čisto zmešana in utrujena.

(Dalje prihodnjic.)

špansko boleznijo. Bil je cel čas svo- je bojezni v oskrbi kirurškega od- dela tukajšnje bolnice. N. v. m. p.!

Zaplemba predzadnje „Straže“ se je izvršila na povelje g. viteza Grase- lija zato tako pozno, ker g. prvi drž. pravdnik ali sploh ne prihaja v urad, če pa že pride, pa zelo — zelo pozno. Graselijevi kolegi se zelo hudujejo radi njegove uradne malomarnosti in se tolažijo z zavestjo: g. viteza bodo spoznali v pokoj, ko bodo zmanjševali število uradništva, ker sta mu Grajska klet, plesne dvorane in druga za- bavišča več kot pa urad. G. predsed- nika mariborske sodnije pozivamo, da naj vendar vpraša g. viteza: Ali ga plačuje država kot državnega pravd- nika, ali pa kot gosta Grajske kleti, kavarn in gostiln? Graselijevo vne- tosi za cenzuro, a lenobo v uradovan- ju je pojasnil g. ministru pravde na- rodni poslanec Zebot.

Trgovske zveze s Čehoslovaško Vsled naglega dvigovanja kurza češke kune napram naši valuti je nastala za naše trgovce, ki so naročili blago iz Čehoslovaške v času, ko je bilo še razmerje med našo in češko valuto za polovico ugodnejše, zelo neprijetna situacija. Nekateri trgovci so dobili bla- go takoj in ga prodajali po takratnem razmerju valute, drugi zopet prejema- jo blago polagoma še sedaj itd.: v vseh slučajih e pa nemogoče takratne nakupne cene šele sedaj v čehoslova- ški valuti plačevati. Trgovski gremij v Mariboru je stopil vsled tega v stik z raznimi korporacijami, pred vsem s trgovsko-obrtno zbornico, da se takoj uvede akcija glede ublaženja plačila naših obveznosti v imenovanj državi. Z ozirom na to se opozarja naše tr- govstvo, da se s plačili v čehoslovaš- ki republiki ne prenažlj, na drugi — strani se pa priporoča, da se neizvr- šena naročila, ako mogoče, še prekli- čejo.

Planinski ples podružnice SPD v Mariboru v sredo, dne 1. februarja v Götzovi dvorani ima namen, preskr- beti podružnici potrebna finančijelna sredstva, da lahko po preobratu z vso intenzivnostjo pričeto delo gojitve tu- ristike in alpinistike nadaljuje. Danes menda ni človeka, ki bi ne priznaval velike kulturne važnosti turisticke ve- tičnem in fizičnem oziru človeka. Na- rava je ono veličastno božje torišče, kjer človek miselno in čustveno spoz- nava enotnost stvarstva ter njeno so- lidarnost. In danes človek potrebuje bolj kot kdaj prej tega spoznanja. — Namen moderne vzgoje je dober, plemeniti človek kot socialni tvor. In čimbolj se človek približuje naravi, čimbolj se vrti v njeno večno in ne- pretrgano snovanje, tem boljši, tem plemenitejši postaja. In ker je planin- ska prireditelj namenjena ravno temu, da nudi materijelna sredstva in svrhu tega spoznanja človeka, se tudi lahko pričakuje, da bo vedelo občinstvo v polni meri ceniti kulturno delo, ki ga vrše planinci z veliko ljubeznijo. Na svidenje vsi prijatelji narave!

Kolporterji baje ne dobijo v raz- prodajo najnovejšega svetovnega lista „Planinski Saljivo“, ki izide pod u- redništvom Planinskega Kozla dne 1. februarja t. l. Bati se je pri razpeča- vanju tega piramidalo-interesantnega lista hudih izgrediv, pretepev, morda celo ubojev. Vsled te preteče velikan- ške nevarnosti se opozarja, da poskr- bi Mariborska podružnica S. P. D. za zadostno število rediteljev, ki bodo pa- zili na to, da se kupei lepo v vrsti na- stavijo ter se nikdo ne da podkupiti. — Črnogled.

Za kratek čas.

Človeku je treba le malo pokukati po svetu in že imaš kake novice v roki. Za take reči se mora imeti samo odprto srce in nezadelfana ušesa. Za one, ki vsega tega nimajo na razpola- go, morebiti se jim tudi prava prilika ne nudi — naj služi teh-le par vrstic, da zvedo, kaj vse se lahko sliši v ne- deljo v železnem vozu na koroški pro- gi proti Limbušu. Stisnjen, kakor sol- jen „harenk“ se zagvozdim med par mariborskih prečivalcev, inteligentov, kar se brez posebnih težkoč razvidi že tudi iz pogovora, ki se mi je v hu- di stiski vtisnil v izmučene možgane. Njih pogovor je v začetku tekcl o vsak danosti, ženskih toaletah, dragih čev-

ljih, o škodi, ki jo imajo mesarji pri prodaji mesa itd. Na vsezadnje pa mirno in z veliko premišljenostjo glo- dajo naše ljube gledališče. Debatira- lo se je približno tako-le:

A.: Neverjetno, kaj vse ti Rušani ne storiijo za ljudsko izobrazbo!

B.: Kaj ne, poleti tista veselica, ko so Serajnika ubili?

A.: E, kaj pa morejo oni za pi- jance! Jaz mislim, le njihovo življen- je v društvih.

C.: Življenje pa, življenje. Take- ga vina ne najdeš kmalu kot ga Ser- nec toči v koči. To smo ga imeli! Ha!

B.: Koliko samo iger priredijo! Če se primerja ruški repertoar z onim našega gledališča, smo pa res reveži.

A.: Saj je zima, toda prosim, vsi zdaj igrali samo kakih osem iger.

C.: Eden ima celo rokavice.

A.: Saj je zima, toda prosim, so igralci po poklicu, v Rušah pa so diletanti.

C.: Sicer pa rti ruških tudi ma- riborski gostujejo n. pr. Janko. Jaz sem prepričan, če bi Janko prevzel ruško gledališče, bi isto katastrofalno rivaliziralo z mariborskim. Kdo pa še hodi v mariborske drame? Prosim vas!

B.: Znajo že, če bi se hoteli učiti.

*Radoveden hropem s svoji stiski: S čim pa diletirajo v Mariboru? Jaz mislim, da so tam tudi diletanti, ker je pri gledaliških vrtah napisano: „Živijo diletanti“. In kaj ponujajo Ru- šani?

C.: Celo mariborsko sezono po- vem jaz v enem stavku: „Oče“ je na „Sve“, „Strička Vanje“ že bogve ko- likokrat „Gozd“ s „Faunom“ vred pro- dal nekemu „Lanovcu“, „Poljska kri“ je radi tega zavrela in bati se je, da naši fašisti razbijejo gledališče ali nabijejo

A.: V Rušah je vedno neka pre- menjava. Pomislite samo, v Rušah so že dali „Citralica pri branjevki“, „Brat Sokol“, „Serbus Petelinček“, „Domen“, „Deseti brat“, „Eno uro v civilu“, „Revček Andrejček“, „Cigani“, „Pri belem konjčku“ itd. Čudim se, da Maribor ničesar ne stori zoper to konkurenco.

C.: Kaj pa če mi Rušane anga- žiramo za prihodnjo sezono, oziroma, jih povabimo na kako gostovanje? — Našim igralcem ne bi škodovalo, če vidijo vso isto pohorsko žilavost.

V. Limbušu sem, izstopim in hitro napišem ta pogovor, da ne pride v izgubo.

Razne novice.

Uradniške kvalifikacije. Kakor sklenjeno, skušajo sedaj znižati šte- vilo uradnikov. Kako bodo to napra- vili, oziroma, kako to že delajo, se ne ve, gotovo je pa, da so že določene go- tove komisije, ki se bavijo ali se bo- do bavile s tem vprašanjem. Clani ta- ke komisije si ogledujejo uradnika za uradnikom, zabeležijo si seveda tudi to in ono in sedaj se bo tuhtalo, ali naj ta gre ali pa ostane. Po poročilu „Epohe“ izgledajo beležke takega čla- na komisije tako-le: „G. U., referent finančnega ministrstva — kurs večer- ne trgovske šole za vajence; N. S., šef odseka in načelnik ministrstva po- ljoprivrede — osnovno šolo in tečaj na pastuharni v Cupriji; G. M., srezki načelnik, — osnovna šola v monasti- ru (samostanu) in dve leti bogostuž- ja; gospa M., vdova, uradnica pri mi- nistrstvu socialne politike — izpraša- na babica; gdč. Lj., uradnica v ra- čunovodstvu, — šiviljski kurs, gdč. B., uradnica v ministrstvu narodnega zdravja, — večerna plesna in muzika- lična šola itd. itd. „Komisar“ si torej skrbno beleži „izobrazbo“ uradnikov, katere „presoja“, in navedeni bodo po svoje „kvalifikaciji“ najbrž tudi — o- stali.

Koliko časopisov izhaja v naši dr- žavi? V okvirju naše kraljevine iz- haja 510 časopisov. Od teh odpade na Hrvatsko, Slavonijo ter Medjimurje 223, na Srbijo in Crnogoro 86, na Slovenijo 83, na Banat, Bačko in Ba- ranijo 42, na Dalmacijo 41, a na Bos- no in Hercegovino 21. Od tega časo- pisja je tiskanih v latinici 209, v ci- rilici 118. Nemških listov imamo v na- ši državi 17, madžarskih 15, ruska 2, francoska 2 in enega turškega.

Neverjetno — a pri nas le mogo-

če. Pred kakimi 15 leti je stopil mro- viški občinski zdravnik Mitar Kazi- mirovič v pokoj, ker je oslepel. Od te- ga časa je živel čisto zase in ločeno od sveta. Pred nekaj dnevi pa se je podal na sprehod, pri tej priliki mu je na ledeni poti spodrsnilo in je pa- del po dolgosti in širokosti. Ko se je slepec zopet dvignil na noge, je bil iznenaden — vid se mu je zopet vrnil. Gotovo zanimiv slučaj za zdrav- nike, ki se bavijo z zdravljenjem o- česnih bolezni.

Novi carigrajski patrijarh in nje- goví odnošaji do naše pravoslavne cerkve. Novi carigrajski patrijarh Metaksakis se pripelje te dni iz Lon- dona na angleškem parniku v Cari- grad. Njegova prva briga bo uredi- tev odnošajev med carigrajskim in srbsko pravoslavnim patrijarhatom. Novi patrijarh močno želi kooperacijo s srbskim patrijarhatom. Patrijarh bo tudi obiskal našo državo.

Zakaj so se znatno poslabšale bo- sanske cigarete? V bosanskih ciga- retah ni v novejšem času skoro nič več tobaka. Zakaj to? No, iz Beogra- da so poslali bosanski tobačni režiji naredbo, po kateri se ne smejo po- dražiti bosanske cigarete, a vendar mora erar pri dosedanjih cenah za- služiti 800 milijonov kron več kot do- sedaj. A, ker se ne more več zasluži- ti pri tisti ceni cigaret in pri istem kvantumu tobaka, pa je rešila bosan- ska režija to vprašanje v tem smislu, da baše v cigarete veliko manj ali ce- lo nič tobaka. Gre pač za to, da se iz polni beograjska naredba o zaradi.

Koroška pravljica. Nемеc je pri- povedoval to-le: Blizu Spitala na Ko- roškem je mala cerkvice sv. Magda- len. Pri tej cerkvi so tri starodav- ne lipe. Pripoveduje se, da so Sloven- ci v časih, ko so bili še pagani, pro- drli do Spitala in še dalje. Naselili so se po Gornjem Koroškem, Gornje-Sta- jerskem, Tirolskem (Pusta dolina, in Windisch-Matrej), in celo po Gornjem Avstrijskem (Windisch-Garsten). Vsled nemškega pritiska in ker so bili pre- redko naseljeni, so se ti Slovenci po-

nemčili. Pri Spitalu, kjer je zdaj cer- kvica sv. Magdalene, je bil umorjen paganski slovanski svečenik. A pred smrtjo je baje rekel: Pri teh lipah bo se prišlo do boja med Nemci in Slo- venci! Te kotanje se bodo napolnile s krvjo. Slovenci bodo premagali Nem- ce. — Tiste tri lipe še zdaj stojijo, je rekel pripovedovalec, ko je končal.

Zalostna slika socialne bede. — Vojna je povzročila strahovit preobrat vseh socialnih razmer v vseh evrop- skih državah, osobito v Avstriji in Nemčiji. Tako n. pr. je nek dunajski veleindustriec samo enkrat raznalil v ineratnem delu nekega dunajskega lista, da sprejme v službo komornega slugo. Uspeh tega inserata je bil pre- senetljiv. Več kakor 1000 pismenih po- nudi je došlo in najeti je moral dve osebi, ki sta imeli celi teden posla do- volj, da ste rešili došle prošnje. Med prošilci je bilo med drugimi 80 briv- cev 30 natakarjev, od katerih je mar- sikateri bil v govoru in pisavi zmo- žen več jezikov, nadalje eden zobo- zdravnik, eden zdravnik, par so biv- ših raznovrstnih visokih državnih in drugih uradnikov, z gimnazijisko in vseučiliščno šolsko izobrazbo, mnogo bivših trgovcev, agentov, učiteljev, za- sebnih uradnikov, več opernih pevcev akademično izobraženih slikarjev, en doktor jurist ter konečno nič manj ka- kor 21 častnikov livše avstro-ogrske armade, med temi je bila pismena po- nudba nekega majorja v generalnem štabu. Poslednji je dovršil z odliko vse oficerске izpite, se je na fronti ta- ko odlikoval, da so dičila njegove pr- si skoro vsa hrabrostna odlikovanja, začeni pri Signum laudis gori do Leopoldovega reda ter zlato kolajno za oficerje. V svojem pismu naglašja, da si želi mirne službe ter da se naj- nad njegovim svoječasnim poklicem nihče ne spodtika, svojemu novemu gospodarju pa obljublja, da mu bo, ako ga reši iz socialne bede, v katero je brišel brez lastne krivde, zvesto služil do zadnjega zdihtaja! Zalost- na slika razdrapanih socialnih raz- mer sedanjega časa!

Služkinja doma iz poštene krščanske hiše, želi pod skromnimi pogoji v bliž- njem času nastopiti v Mariboru ali v okolici primerno službo; k t pomoč gospodinjji pri ku- hinjskih in hišnih opravkih, ker je začetrnica, pa tudi kot samo- stalna kuharica, ker je za tak-šno izučena. Ponudbe do 1. fe- bruarja pod naslovom: Služ- kin a 23, poste restante, Mari- bor. 3-3 41

Za mesec marec

sprejem služkinjo, poštene hi- še, znati mora opravljati vsa hišna dela, dobro vajena kuhati i t. d. Plača, ako dobra pomoč gospodinjji, dobra. Za takoj pa sprejem drugo služkinjo, mlaj- šo deklo k otrokom, katara zna opravljati dela hišne. Pogoji je: lepo vedenje. Takojšnje ponud- be naj se pošljejo gospej Miro- slavi Kostanjšek v Mozirju, Sav. dolina. 2-2 43

Išče se par srednjetežkih konj, JUG, Aleksan- drova cesta 71, Maribor. 3-4 39

Najemnike (oferje),

ki imajo najmanj štiri delavske moči, hlapce in dekle, išče oskrbnitvo Rogoz pri Hočah. Vpraša se pri oskrbniku vlaste- linstva Rogoz. 2-2 44

Žepna ure precizijske in stenske popra- vlja najsolidnejše tvrdka R. Biz- jak, Maribor, Gosposka ulica šte v. 16. 9-30

Kristal

tovarna brušenega stekla in ogledal.
MARIBOR, Vrbanova ulica št. 1.

Brzjavlj: Kristal Maribor.

Telefon št. 123.

Nova moderno urejena tvornica izdeluje zrcala raznih oblik in velikosti od najprostejših do najfinejših, ima na izbero kristalno steklo (brušeno) v poljubnih vzorcih za oremo pohištva, za napise tvrdk in varnostno steklo za vrata; prevzema izdelavo vlaganja brušen ga stekla po različnih vzorcih v medenino (mesing) za vrata i. t. d. Poškodovana zrcala se prevzamejo v popravo. Točna postrežba! Zmerne cene!

DOBRO IN POCENI ==

kupite edino pri tvrdki

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Zimsko perilo, obleke, klobuke, črevlje, dežnike, copate, nogavice ter razno galanterijsko blago.

Najceneje!

Solidno!

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru, Stolna ulica šte v. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od Novega leta naprej navadne
vloge po

4¹ 0
2 0

Trajne in večje vloge pa po dogovoru.